

Motion

Utlys klimatnödläge i Vellinge Kommun

2021.09.15

Miljöpartiet vill att Vellinge kommun tar klimatförändringarna på allvar och utlyser klimatnödläge nu. Klimatfrågan är vår tids stora ödesfråga. Hur vi agerar och beslutar idag är avgörande för framtida generationer och vår planet.

Bakgrund

Under sommaren har vi följt förödande översvämningar i Europa, extremhetta i Kanada och USA, skred, ras och bränder som härjar i stora delar av världen. Extremväder och naturkatastrofer runt om i världen avlöser varandra. FNs Klimatpanel IPCC kom i augusti med en skrämmande rapport om eskalerande klimatförändringar och det är tydligt hur världens ledare måste agera kraftfullt och skyndsamt. Johan Rockström, professor i miljövetenskap, riktar sig med en otroligt allvarlig ton till Sveriges politiker om att agera utan dröjsmål.

Vellinge kommuns kust är ett av de 30-tal områden och städer i Sverige som anses vara särskilt sårbara för översvämningar och förhöjda vattennivåer enligt en kartläggning MSB, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap utförde redan 2002. Kartläggningen initierades utifrån EUs arbete med ett översvämningdirektiv, vilket kom till stånd efter liknande förödande översvämningar som i år. I juni 2021, lämnade MSB tillsammans med SGI (Statens geotekniska institut) en ny rapport till regeringen där tio nationella riskområden identifierats med komplexa klimatrelaterade hot som ras, skred, erosion och översvämningar. Här finns Vellinge kommuns kust med och de potentiella riskerna för konsekvenser för människors liv och hälsa bedöms som mycket stora, likaså för ekosystem, bebyggelse, infrastruktur och kulturarv. Kapaciteten för klimatanpassningar anses behöva ökas för förebyggande insatser, men även för planering av åtgärder vid eventuella klimatrelaterade olyckor¹.

¹ <https://www.msb.se/sv/aktuellt/nyheter/2021/juni/har-ar-sveriges-storsta-riskomraden-for-ras-skred-erosion-och-oversvamning/>

Att identifiera en kris

Det kan inte undgå någon att vi är i en klimatkris. Frågan kan rimligen inte längre behöva diskuteras efter IPCCs senaste rapport. Däremot kan det vara av vikt att identifiera vilken form av kris det är. Aida Alvinus, docent och krisexpert vid försvarshögskolan talar om klimatkrisen som ett exempel på en typiskt lågintensiv kris, vilka kan vara svåra att uppfatta som kris, men utan tvekan är en kris. En lågintensiv kris har faser av akuta skeden, som vi exempelvis såg i sommar med översvämningar och sedan faser med osäkerhet. Vi kan jämföra med Covidpandemin som Alvinus också anser är en lågintensiv kris. Den har vi lärt känna som en kris och agerat i enlighet med en kris. Typiska kännetecken för en lågintensiv kris är att det är svårt att bedöma allvargraden innan krisen är akut. Vidare är den oförutsägbar gällande vilken omfattning och hastighet till akuta skeden den har. I en akut kris är det framförallt räddningstjänst, försvar och polis som är aktörer, men i en lågintensiv kris måste andra aktörer samverka. Möjligheter finns och primärt uppdrag måste vara att undvika akuta lägen i krisen.

I en lågintensiv kris är steg ett att erkänna den som kris och aktivera så många aktörer i samhället som är möjligt för att förebygga ett akut läge. I Covidpandemin var första steget att erkänna den som en pandemi och därefter identifiera risker och skapa handlingsplaner på många nivåer i samhället. Restriktioner, lagändringar, höjda prioriteringar, omfördelning av budget och en rad åtgärder som vi aldrig skulle ha möjlighet till arbetades snabbt fram.

Miljöpartiet menar att steg ett för såväl kommunpolitiken, som region och nationellt är att förklara klimatnödläge och därmed identifiera klimatkrisen som en kris vilken kräver insatser från flertalet aktörer i samhället för att minska risken för akuta skeden.

Redan i april 2019 utlyste Wales och Skottland klimatnödläge. EU-parlamentet skrev deklARATION om klimatnödläge i november 2019 och ytterligare 23 länder har följt efter. I Sverige har ett antal kommuner beslutat om att utlysa klimatnödläge, däribland Lund och Malmö. Med Vellinges utsatta läge gällande klimatförändringar bör vi vara nästa kommun som tar steget.

Syfte: Att identifiera klimatkrisen som en lågintensiv kris och agera utifrån det. Ett klimatnödläge ger Vellinge kommun kraftfulla verktyg att tackla de eskalerande klimatförändringarna.

I en nödsituation finns det möjlighet att agera mer kraftfullt än vid ordinarie verksamhetsdrift.

Vellinge kommun måste gå före i arbetet med krishantering för att förutom minska risken för akut läge även vara väl förberedda vid klimatrelaterade olyckor och skynda på processen för skydd.

Miljöpartiet de Gröna föreslår med denna motion:

- Att Vellinge kommun utlyser klimatnödläge och agerar utifrån en lågintensiv kris.

- Att Vellinge kommun snarast tar fram en skriftlig deklARATION med mål och tydligt åtgärds paket i samråd med lokalt näringsliv, föreningsliv, medborgardialoger, expertis och forskare. I åtgärds paketet kan exempelvis följande åtgärder ingå:
 - Klimatbudget med mål för när nollutsläpp ska nås
 - Klimatexpertråd
 - Genomlysning av varje verksamhetsdel i kommunen för att nå nollutsläpp.
 - Upprättande av krisrådgivning för fastighetsägare, oroliga invånare, m.m
 - Krisinformation om pågående insatser och åtgärder
 - Översyn av beviljande av trädfällning etc, men hänsyn till att bevara natur som kolsänkor.
 - Påtryckning för att få fram juridiska styrmedel inför eventuella översvämningar.

Förslagen är enbart exempel då Miljöpartiet anser att det är av vikt att experter, näringsliv och föreningsliv är med i framtagandet av åtgärds paket.

Miljöpartiet de gröna Vellinge

Angela Everbäck Ann Stenberg Jan Björkman Madeleine Arderup